

Wprowadzenie

Niniejsza praca będzie miała na celu ukazanie zagadnień ograniczeń własności i gwarancji jej ochrony w polskim prawie konstytucyjnym. Rozważania będą prowadzone z uwzględnieniem stanu prawnego aktualnego na moment opublikowania pracy i w przeważającej części zostaną oparte na regulacjach wynikających z Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 roku¹.

Punktem wyjścia dla zaprezentowania zasadniczej części rozważań będzie poczynienie w rozdziale pierwszym rudymenatarnych uwag co do gwarancji własności wynikających z polskiej ustawy zasadniczej. Tym samym przedstawione zostaną takie kwestie, jak sposób uregulowania przez ustrojodawcę własności na gruncie aktualnie obowiązującej Konstytucji, konstytucyjne pojęcie własności, treść oraz zakres podmiotowy gwarancji własności w Konstytucji RP. Równocześnie zostaną wskazane trzy formy własności jako jeden z możliwych sposobów uporządkowania regulacji dotyczących własności wynikających z Konstytucji RP z 1997 roku.

Rozdziały drugi oraz trzeci prezentowanej pracy będą stanowiły jej kluczową część. Prowadzone w tych rozdziałach rozważania zostaną w dużej części oparte na spostrzeżeniach poczynionych w pierwszym rozdziale tej pracy. Co więcej, przedstawiona w rozdziale pierwszym typologia własności w Konstytucji RP – zakładająca wyróżnienie trzech form własności – będzie wyraźnie korespondować z prowadzonymi w kolejnych rozdziałach rozważaniami, a przede wszystkim znajdzie swoje odzwierciedlenie w przyjętym sposobie przedstawienia zagadnienia gwarancji ochrony własności w Konstytucji RP.

---

¹ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 roku (Dz. U. Nr 78, poz. 483 ze sprost. i zm.).

W rozdziale drugim pracy zostaną przedstawione ograniczenia własności w polskim prawie konstytucyjnym. W tym celu najpierw zostaną zarysowane ogólne tło i założenia ograniczeń własności w polskim prawie, a następnie kompleksowo przeanalizowane istniejące regulacje konstytucyjne, odnoszące się do tego zagadnienia. Na podstawie tych regulacji zostanie wskazane, jak do kwestii ograniczeń własności podszedł polski ustrojodawca i w jaki sposób – w aktualnie obowiązującym stanie prawnym – własność może zostać ograniczona.

Rozdział trzeci pracy zostanie z kolei poświęcony zagadnieniu gwarancji ochrony własności w Konstytucji RP. Rozważania będą zmierzały w pierwszej kolejności do wykazania, jakie gwarancje ochrony własności wynikają z polskiej ustawy zasadniczej, jaka jest ogólna koncepcja ochrony własności przyjęta na gruncie Konstytucji RP oraz jakie środki ochrony własności można wyróżnić w świetle regulacji konstytucyjnych. W dalszej części tego rozdziału zostaną z kolei przedstawione gwarancje ochrony własności z punktu widzenia form własności wyróżnionych w pierwszym rozdziale. Zostaną także ukazane środki ochrony każdej z form własności.

Niniejsza praca będzie prowadzona z uwzględnieniem kilku metod badawczych. Zostanie w niej zastosowana przede wszystkim metoda analityczna – z uwagi na fakt, że rozważania oprą się na analizie aktów normatywnych (przede wszystkim Konstytucji RP z 2 kwietnia 1997 roku), analizie podstawowych stanowisk doktryny prawa konstytucyjnego oraz analizie orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego (a także – w wąskim zakresie – orzecznictwa Naczelnego Sądu Administracyjnego oraz Sądu Najwyższego). Wobec faktu, że w pewnym stopniu zostanie równocześnie uwzględniony kontekst historyczny omawianych zagadnień, będą wykorzystane – jako dodatkowe metody badawcze – także metoda historyczna i metoda komparatystyczna. Przy użyciu tych metod uregulowania odnoszące się do własności – obowiązujące na gruncie Konstytucji RP z 1997 roku – zostaną ukazane na tle dotyczącym własności regulacji konstytucyjnych, które w przeszłości funkcjonowały w polskim konstytucjonalizmie jako przyjęte rozwiązanie ustrojowe.

Zaprezentowane rozważania umożliwią w mojej ocenie wyczerpujące przedstawienie zagadnień przywołanych w tytule niniejszej pracy oraz pozwolą wykazać, że przewidziane w Konstytucji RP z 2 kwietnia 1997 roku ograniczenia własności i gwarancje jej ochrony są zagadnie-

---

niami złożonymi i wieloaspektowymi. Jestem przekonany, że zastosowana na potrzeby pracy metoda ujęcia omawianych zagadnień pozwoli zaproponować spójny, uporządkowany i usystematyzowany sposób ich postrzegania. W obliczu wielu – czasem zupełnie odmiennych – poglądów doktrynalnych i rozbudowanego orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego wydaje się to działaniem jak najbardziej celowym i potrzebnym.